

Nad kostelem

Všichni to vědí – rozdělila je v mládí církev. A když jednoho dne zavřeli oči, ani kněz, ani kostelník nedovolili pohřbít je pospolu, aby se nemísila krev příbuzných! Kdo to kdy slyšel či viděl, aby se kmotr zamiloval do kmotřenky!

Milča zakopali napravo od svatostánku, Janku nalevo: kostel odloučil jejich srdce, ať je tedy dělí i na onom světě – –

Za nedlouho došlo k božímu zázraku: nad Milčovým hrobem se tyčí zelený jilm a nad Jankou – štíhlá osika.

A zatímco letos na jaře stromy potajmu sotva nahlížely přes střechu kostela, aby na sebe kývly, nyní jilm volně rozprostřel své větve nad střechou a osika se vyvýšila tak, jako by její vrcholky sahaly až do nebe. Mezi nimi se choulil starý vesnický kostelík. Kříže a náhrobní kameny, které vedle něj pokojně dřímaly, na sebe pohlédly: co je nenechali učinit zaživa, to teď, tihle blázniví mladí, sami dělají, aniž by se na kohokoliv ohlíželi.

Nic nedbá zelený jilm, natahuje větve ke křehkým ratolestem štíhlé osiky. Jako by se na něj osika neodvážila podívat, stále plaše pohupuje větévkami a své haluze celý den stydlivě kloní k zemi. – Mezi nimi stojí kostel! Copak je tak snadné oželet víru, copak lze jen mávnout rukou nad dávnými pořádky?...

Je tichá, vonná noc. Po obloze zamyšleně pluje bledý měsíc, obklopený rojem hvězd, a vesnice pod ním utichla. Jilm znovu cosi slaboučce zaševalil a rozpráhl větve k něžné polovině osiky. Ta se celá zachvěla – měsíc i jeho hvězdný doprovod z nebe spatřily, jak ji zachvátil stud...

„I tato noc uplyne – kolik nocí již minulo v útrapách a vyčerpání. První kohouti už začínají zpívat, ale ti milující se opět nedotknou.“

A jako na zavanou jakýsi nešťastný mladík kdesi ve vsi zanotoval píseň:

Zpustlé se mi, máti, zdají,
zpustlé všechny kostely,
oněmělí popové...
Hluboká voda nemá brod,
spanilá dívka nemá rod!

Zaposlouchaly se a zavzdychaly široké větve jilmu, sklonila své ratolesti osika – –

Ale beránek na obloze, který přivál pozdní noční vítr, nečekaně zastínil měsíc, a jilm divoce zašuměl. Osika se zachvěla, a jako by ztratila vědomí, sklonila se k zemi a jako šílená šlehla svými haluzemi po jilmu. Dříve než se jilm vzpamatoval a než vztáhl své větve k šíjí osiky, ta sebou náhle trhla, narovnal se a celá otřásla.

Zpoza beránkového mraku vykoul měsíc, ještě mnohem bledější, a jako by nevěřil svému zraku, zastavil se nad dvojicí. Na kostelním hřbitově se tyčily kříže a kamenné náhrobky – aby znovu začaly klevetit... Podívej, jak do nich vpíjejí své pohledy... a celou noc je ani jednou neodvrátily – –

Když vyšla jitřenka, propadlá střecha kostela, podobna starému zpustlému hrobu, byla ztropena kapkami ranní rosy – slzami odloučení.

(Z originálu Над черкова. In: П. Ю. Тодоров: *Събрани съчинения I. Идилли*. София: Български писател, 1979, с. 45–46, přel. Marcel Černý.)
(© 2024)